

Handläggare
Susanne Al-Basri
Telefon: 08-50803346

Till
Järva stadsdelsnämnd

Motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer KS
2025/603

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning

Jan Jönsson (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) har lämnat en motion om att kartlägga förekomsten av hedersförtryck i Stockholms förskolor. Motionen lyfter att hedersrelaterade normer kan påverka barn redan i förskoleåldern och föreslår en lokal kartläggning, riktlinjer för personalens agerande samt stärkt utbildning för förskolepersonal.

Förvaltningen delar bedömningen att hedersrelaterat våld och förtryck är en allvarlig kränkning av barns rättigheter och understryker vikten av tidiga insatser. I Järva bedrivs ett utvecklingsarbete med förstärkta rutiner för orosanmälningar, kompetenshöjande insatser samt en etablerad samverkan mellan förskola och socialtjänst.

Förvaltningen bedömer att en lokal kartläggning inte är ändamålsenlig i nuläget eftersom en nationell utredning om hedersrelaterat våld och förtryck pågår. Slutsatserna från den utredningen bör utgöra grund för det fortsatta arbetet inom förskolorna.

Bakgrund

Jan Jönsson (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) har lämnat in en motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor. Motionen bifogas.

Ärendet

I motionen framhålls att hedersrelaterat förtryck är en allvarlig kränkning av barns rättigheter och att förskolan har en central roll i att tidigt upptäcka och motverka hedersproblematik.

Motionärerna beskriver att hedersförtryck kan ta sig uttryck i förskolan på olika sätt, såsom att barn av olika kön inte tillåts leka

tillsammans, att flickor begränsas i klädval eller att vårdnadshavare ställer krav på att barn ska bära slöja under hela dagen. De menar att det i vissa fall förekommer att förskolepersonal följer sådana önskemål, vilket strider mot förskolans läroplan och skollagen.

Motionen innehåller tre förslag:

1. Att staden genomför en kartläggning av förekomsten av hedersförtryck i Stockholms förskolor.
2. Att resultaten av kartläggningen används för att identifiera och förstärka insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan.
3. Att staden säkerställer att förskolepersonal får tillräcklig utbildning och stöd för att kunna upptäcka och motverka hedersförtryck.

Motionärerna menar att det i dag saknas ett tillräckligt faktaunderlag om omfattningen av hedersproblematik i Stockholms förskolor och att tydliga riktlinjer för personalens agerande behöver tas fram.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att frågan om hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan lyfts. Stockholms stad har antagit ett program: *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation*, där visionen är att göra Stockholm till en stad fri från alla former av våld. Programmet omfattar bland annat utbildningsverksamheter och följs upp genom stadens ILS-system och respektive nämnds verksamhetsplaner. Detta skapar strukturer för att aktualisera frågan inom förskolorna.

Granskningar i Malmö (2023) visar att hedersproblematik kan förekomma redan i förskoleåldern, men att förskolor endast i begränsad omfattning gör orosanmälningar kopplade till hedersrelaterade frågor. Granskningen lyfter även brister i kompetensutveckling, samordning och samverkan med socialtjänsten. Detta kan indikera att liknande utmaningar även finns i Järva.

Inom förvaltningen finns en etablerad struktur för samverkan mellan socialtjänsten och avdelningen förskola, som kontinuerligt utvecklas. Exempelvis sker samarbeten mellan förskolan och föräldrarådgivningen, samtliga förskolor genomför utbildningen *Bris – svåra samtal*, och rektorer har informerats om Barnafrids

utbildningar om våld mot barn. För närvarande revideras handlingsplanen för samverkan mellan förskolan och socialtjänsten gällande förebyggande sociala insatser. I den nya handlingsplanen ingår att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Som en del av förvaltningens arbete ges även medarbetare i förskolan möjlighet att ta del av en föreläsning om hedersrelaterat våld och förtryck.

Därtill pågår i Järvas förskolor ett omfattande utvecklingsarbete utifrån de åtgärder som tagits fram efter revisionen av orosanmälningar. Arbetet omfattar tydligare rutiner, systematisk återkoppling i arbetslagen, stärkt stöd till rektorer samt kompetenshöjande insatser för personal, där hedersrelaterad problematik utgör en prioriterad del. Det är även avgörande att information om anmälningsplikten ges tydligt både vid rekrytering och introduktion, samt att återkommande utbildning stärker personalens trygghet i att agera vid oro för barn. Detta är särskilt viktigt i områden där många medarbetare både bor och verkar, eftersom det kan påverka deras handlingsutrymme i svåra situationer.

Vidare har regeringen tillsatt en nationell utredning (2024) som ska analysera förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer. Utredningen ska även lämna förslag på åtgärder för att stärka personalens förutsättningar att förebygga och motverka hedersproblematik. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att en lokal kartläggning inte är ändamålsenlig i nuläget. Det är mest effektivt att invänta dessa slutsatser innan en lokal kartläggning övervägs.

Sammanfattningsvis:

- Förvaltningen ställer sig bakom behovet av att långsiktigt prioritera kompetenshöjande insatser och stärkt samverkan.
- Förvaltningen anser att frågan kan följas upp inom befintliga strukturer.
- Förvaltningen bedömer att en lokal kartläggning bör invänta slutsatserna från den statliga utredningen.

Genom att kombinera nationella rekommendationer med de erfarenheter och strukturer som redan byggts upp i stadsdelsområdet kan förskolorna på ett mer systematiskt och långsiktigt sätt förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jessika von Malmborg
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev Motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor
2. Motion av Jan Jönsson (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor
3. Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025
4. Hedersrelaterad problematik i Malmö stads förskolor - erfarenheter och behov av stöd (2023)
5. Kommittédirektiv(dir.202531) - Ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-09-08
Jessika von Malmberg, Avdelningschef	2025-09-08